

ASIA

Poliisilaitosten menettely ilmoitusjäljennösten lähettämisessä

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerinvirastoon 22.9.2017 saapuneessa kantelussaan arvostellut Lounais-Suomen ja Helsingin poliisilaitosten menettelyä. Kantelijan mukaan hän ei ole saanut sähköisesti tekemistään rikosilmoituksista ilmoitusjäljennöksiä, vaikka hän on sähköisiä ilmoituksia tehdessään tätä koskevan pyynnön yleensä rastittanut.

SELVITYS

Lounais-Suomen poliisilaitos on antanut lausunnon, johon on liitetty rikosylikonstaapelin antama selvitys. Helsingin poliisilaitos on antanut lausunnon, johon on liitetty rikoskomisarion antama selvitys.

Jäljennökset mainituista asiakirjoista toimitetaan kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen liitteinä.

RATKAISU**Säännökset**

Perustuslain 108 §:n mukaan oikeuskanslerin tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutena.

Esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentin (10/2016) perusteella asianomistajalle on annettava hänen tekemästään rikosilmoituksesta kirjallinen vahvistus, joka sisältää ilmoituksen tekemistä ja ilmoitettua rikosta tai tapahtumaa koskevat perustiedot. Lainkohdan esitöiden (HE 66/2015 vp, s. 38) perusteella vahvistuksen olisi sisällettävä muun muassa asianumero ja rikosilmoituksen teko-aika ja -paikka, jotta vahvistusta voidaan käyttää todisteena rikosilmoituksen tekemisestä esimerkiksi vakuutusyhtiöille tehtäviä korvaushakemuksia varten. Vahvistuksessa olisi oltava myös esitutkintaviranomaisen yhteystiedot.

Saatu selvitys

Lounais-Suomen poliisilaitoksen lausunnon mukaan poliisilaitoksen tutkintaorganisaatio on vuonna 2017 ollut muutostilassa. Kirjattujen rikosilmoitusten ilmoitusjäljennösten lähettäminen on ollut tutkintaryhmien vastuulla 1.9.2017 saakka. Tämän jälkeen kirjattujen sähköisten rikosilmoitusten ilmoitusjäljennösten lähettäminen on kuulunut päivystysryhmän tehtäviin.

Rikosylikonstaapelin selvityksen mukaan Porin poliisiaseman päivystyksestä lähetetään asianomistajalle sähköisesti tehdyistä ilmoituksista ilmoitusjäljennös tai kirjallinen vahvistus rikosilmoituksen tekemisestä. Poliisin rikosilmoitusjärjestelmän mukaan kantelija on ennen kantelunsa tekemistä vuonna 2017 tehnyt kaksi sähköistä rikosilmoitusta (7.8. ja 5.9.2017), joissa molemmissa hän on pyytänyt ilmoitusjäljennöksen lähettämistä postitse. Ensiksi tehtyyn rikosilmoitukseen on 8.11.2017 tehty päätös tutkinnan lopettamisesta. Päätöksessä olevien merkintöjen mukaan kantelijalle on tuolloin ilmoitettu päätöksestä. Myöhemmin tehtyyn rikosilmoitukseen on samana päivänä 5.9.2017 tehty keskeytyspäätös ja ilmoituksen selostusosaan on merkitty tieto päätöksen lähettamisestä asianosaisille. Rikosylikonstaapeli toteaa selvityksessään, että mikäli asianomistaja ei jostain syystä ole saanut ilmoitusjäljennöstä, hänen on aina mahdollista noutaa se poliisiaseman päivystyksestä tai soittaa päivystykseen ja pyytää ilmoituksen lähettämistä postitse.

Helsingin poliisilaitoksen lausunnon mukaan kantelussa tarkoitettu, 26.7.2017 päivätty tutkintailmoitus on 15.8.2017 siirretty Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle. Poliisiasiain tietojärjestelmästä on ilmennyt, että asia on lausunnon antamisen aikaan ollut vielä avoinna.

Rikoskomisarion selvityksen mukaan tutkinta-aineisto on siirron yhteydessä toimitettu Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselle. Sähköisestä rikosilmoituksesta ilmenneestä tapahtuma-ajasta 29.7.2005 johtuen Helsingin poliisilaitokselle kirjattu rikosilmoitus on siirron jälkeen siirtynyt Patja-järjestelmässä niin sanotun arkistokyselyn puolelle, minkä vuoksi ilmoituksen kirjaukset ovat nähtävissä enää hyvin suppeasti. Kun lisäksi jutun arkistoitava kappale on yhä ollut käsitelyssä, eikä ole päätynyt vielä Helsingin poliisilaitoksen arkistoon, on asiassa ollut mahdotonta luotettavasti todentaa, onko asiakirjoihin tehty merkintää ilmoitusjäljennösten postittamisesta kantelijalle. Samasta syystä on ollut mahdotonta todentaa myöskään sitä, onko kantelija pyytänyt sähköisessä rikosilmoituksessa ilmoitusjäljennöstä itselleen. Helsingin poliisilaitoksella ei ole kuitenkaan syytä epäillä kantelijan kirjoituksessaan esiin tuomaa.

Edelleen selvityksen mukaan asioissa, joissa esitutkinnan päätös tehdään pian rikosilmoituksen kirjaamisen jälkeen, asianomistajalle postitetaan varsin nopeasti sekä ilmoitusjäljennös että varsinainen tutkinnan päätös, mistä syystä ei ole tarkoituksenmukaista lähettää asianomistajalle ilmoitusjäljennöstä välittömästi rikosilmoituksen kirjaamisen jälkeen. Esiselvittelyyn tai esitutkintaan johtavissa rikosasioissa puolestaan asian tutkija postittaa asianomistajalle joko ilmoitusjäljennöksen tai esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentin edellyttämät tiedot.

Arviointi ja johtopäätökset

Lounais-Suomen poliisilaitoksen selvityksestä on käynyt ilmi, että kantelija on pyytänyt saada sähköisesti tekemistään rikosilmoituksista ilmoitusjäljennökset postitse. Hänelle ei ole kuitenkaan niitä syystä tai toisesta toimitettu. Rikosilmoitukseen, joka on tehty 5.9.2017, on tehty keskeytyspäätös samana päivänä, mistä syystä ilmoitusjäljennöksen erillinen lähettäminen on ollut ilmeisen tarpeetonta. Tältä osin poliisilaitoksen menettely ei anna aiheutta arvostelulle.

Sen sijaan 7.8.2017 tehdystä rikosilmoituksesta olisi näkemykseni mukaan tullut lähettää kantelijan pyytämä ilmoitusjäljennös.

Kantelun ja Helsingin poliisilaitoksen selvityksen perusteella on jäänyt epäselväksi, onko kantelija sähköistä rikosilmoitusta tehdessään pyytänyt itselleen ilmoitusjäljennöstä ja onko hänelle sitä toimitettu. Helsingin poliisilaitos on kuitenkin esittänyt käsityksensä, ettei kantelijalle ole syystä tai toisesta ilmoitusjäljennöstä lähetetty, vaikka hän on sitä erikseen pyytänyt.

Mikäli asianomistaja on sähköistä rikosilmoitusta tehdessään pyytänyt saada ilmoitusjäljennöksen, tulee se hänelle ilman erillistä pyyntöä toimittaa. Lisäksi on huomattava, että esitutkintalain mukaan asianomistajalle on lähtökohtaisesti joka tapauksessa annettava kirjallinen vahvistus ilmoituksen tekemisestä. Ilmoitusjäljennöksen tai kirjallisen vahvistuksen erillinen toimitaminen heti rikosilmoituksen kirjaamisen jälkeen ei ole nähdäkseni kuitenkaan tarpeen niissä tapauksissa, joissa on odotettavissa, että tutkinnan päätös tullaan tekemään välittömästi ilmoituksen saapumisen jälkeen. Ilmoitusjäljennöksen ja vaihtoehtoisesti esitutkintalain tarkoittaman kirjallisen vahvistuksen merkitys korostuu niissä tapauksissa, joissa esitutkinta kestää kauemmin tai tutkinnan päätös tehdään myöhemmin.

Toimenpiteet

Saatan edellä kerrotut näkemykseni rikosilmoitusten ilmoitusjäljennösten lähettämisestä asianomistajille Lounais-Suomen ja Helsingin poliisilaitosten tietoon.

Tässä tarkoituksessa lähetän päätökseni Lounais-Suomen ja Helsingin poliisilaitoksille.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Esittelijä

Pia Tulkki-Ansinn

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
